

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ VÝROBY PNEUMATIK A BATERIÍ

Vyčíslení protiprávního jednání při výrobě pryžových pláštěů a duší;
protektorování pneumatik (NACE 22.11) a při výrobě baterií a
akumulátorů (NACE 27.20)

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ VÝROBY PNEUMATIK A BATERIÍ

Projektový tým

Nathan Wajsman, hlavní ekonom
Carolina Arias Burgos, ekonomka

Poděkování

Autoři by chtěli poděkovat členům pracovní skupiny střediska pro ekonomiku a statistiku, kteří poskytli užitečné připomínky ke zprávám této série a k použité metodice. Průmyslové zdroje navíc poskytly informace o trhu s pneumatikami a bateriemi v EU.

únor 2018

Obsah

1. PŘEDMLUVA.....	4
2. SHRUTÍ.....	6
2.1 METODIKA A ÚDAJE.....	6
2.2 HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ	6
2.3 NEHOSPODÁŘSKÉ DOPADY PADĚLANÝCH PNEUMATIK A BATERÍ	10

1. PŘEDMLUVA

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVĚ VÝROBY PNEUMATIK A BATERÍÍ

Evropské středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví (dále jen „středisko“) bylo zřízeno s cílem lépe porozumět úloze duševního vlastnictví a negativním důsledkům porušování práv duševního vlastnictví. Pod Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) přešlo z Komise v roce 2012 na základě nařízení (EU) č. 386/2012.

Ve studii provedené ve spolupráci s Evropským patentovým úřadem (EPO)¹ úřad EUIPO jednajícím prostřednictvím střediska odhadl, že zhruba 42 % celkové hospodářské činnosti a 28 % veškeré zaměstnanosti v EU přímo vytvářejí odvětví intenzivně využívající práv duševního vlastnictví, přičemž dalších 10 % pracovních míst v EU představují výrobky a služby, které tato odvětví nakupují od jiných odvětví.

Další studie² porovnávala hospodářskou výkonnost evropských podniků, které vlastní práva duševního vlastnictví, s podniky, které je nevlastní, a zjistila, že příjmy majitelů práv duševního vlastnictví na zaměstnance jsou v průměru o 28 % vyšší než u těch, kteří je nevlastní. Tento účinek je obzvláště silný u malých a středních podniků. Přestože pouze 9 % malých a středních podniků vlastní zapsaná práva duševního vlastnictví, ty, které je vlastní, vykazují o téměř 32 % vyšší příjmy na zaměstnance než ty, které je nevlastní.

V rámci celounijního průzkumu bylo posuzováno také vnímání a chování evropských občanů v souvislosti s duševním vlastnictvím a paděláním a pirátstvím³. Tento průzkum odhalil, že přestože občané v zásadě uznávají hodnotu duševního vlastnictví, mají též sklon k tomu v některých případech ospravedlňovat porušování těchto práv na úrovni jednotlivce.

Pro úplnost těchto informací chce středisko posoudit hospodářský dopad paděláním a pirátstvím.

Tento úkol je metodicky náročný, jelikož se pokouší o objasnění jevu, který ze své podstaty nelze přímo pozorovat. Středisko v rámci přípravy na kvantifikaci rozsahu, míry a dopadu porušování práv duševního vlastnictví, jak stanoví jeho mandát, vyvinulo postupný přístup k hodnocení nepříznivého dopadu

¹ EUIPO/EPO, *Odvětví intenzivně využívající práv duševního vlastnictví a hospodářská výkonnost v Evropské unii: zpráva o analýze na úrovni odvětví*, 2. vydání, EUIPO, Alicante, 2016.

² OHIM, *Práva duševního vlastnictví a výkonnost firem v Evropě: ekonomická analýza: zpráva o analýze na úrovni firem*, OHIM, Alicante, 2015.

³ EUIPO, *Evropští občané a duševní vlastnictví: vnímání, informovanost a chování*, 2. vydání, EUIPO, Alicante, 2017.

padělání a jeho důsledků pro zákonně jednající podniky, vlády a spotřebitele a nakonec pro společnost jako celek.

Bylo vybráno několik odvětví intenzivně využívajících práv duševního vlastnictví, o jejichž výrobcích se ví nebo předpokládá, že se padělají. Předchozí studie zkoumaly tato odvětví: kosmetika a osobní hygiena; oděvy, obuv a doplňky; sportovní zboží; hračky a hry; šperky a hodinky; kabelky a zavazadla; hudební nahrávky; lihoviny a víno; léčiva; pesticidy; a chytré telefony.

Společná zpráva úřadu EUIPO a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)⁴ o globálním obchodu s padělanými výrobky odhalila širokou oblast odvětví ovlivněných paděláním výrobků, jež sahají od luxusního zboží až po výrobky každodenní spotřeby, včetně produktů, které představují hrozbu pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů a pro životní prostředí. Mezi produkty, na které se padělatelé zaměřují, patří veškeré náhradní díly automobilů a automobilové komponenty, jako jsou pístní kroužky, filtry, bezpečnostní pásy, oleje a mazadla, baterie a pneumatiky.

Tato dvanáctá studie, která se týká pneumatik a baterií, používá metodologii podobnou té, jež byla uplatněna v předchozích odvětvových studiích. *Studie o přínosu duševního vlastnictví* úřadu EUIPO a EPO (2016) prokázala, že obě odvětví intenzivně využívají ochranné známky, patenty a průmyslové vzory.

---

⁴ EUIPO/OECD, Trade in counterfeit and pirated goods: mapping the economic impact (Obchod s padělaným a pirátským zbožím: mapování hospodářského dopadu), OECD Publishing, Paris, 2016.

2. SHRNU TÍ

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ VÝROBY PNEUMATIK
A BATERÍÍ

2.1 METODIKA A ÚDAJE

Metodika použitá v této studii (stejně jako v ostatních studiích této série) vyžaduje dlouhodobé série údajů o prodeji stejnorodého výrobku. Tam, kde to bylo možné, byly použity oficiální údaje Eurostatu, které definují každé odvětví na základě klasifikace NACE⁵. Co se týká náhradních dílů automobilů, nutným požadavkům odpovídají pouze dvě třídy NACE: pneumatiky a baterie.

Výchozím bodem této analýzy je hodnota pneumatik a baterií prodaných v EU založená na strukturálním průzkumu podnikání provedeného Eurostatem a na statistice mezinárodního obchodu. Odhad předpokládaného prodeje každého z těchto dvou produktů je vytvořen a porovnán se skutečným prodejem v každém členském státě EU. Rozdíly mezi předpokládaným a skutečným prodejem jsou poté analyzovány pomocí statistických metod. Tyto rozdíly lze částečně vysvětlit **socioekonomickými faktory**, jako je růst HDP, směnný kurs nebo počet osobních vozidel na 1 000 obyvatel. Navíc se berou v úvahu **faktory spojené s paděláním výrobků**, jako je chování spotřebitelů⁶, jak je uvedeno ve *Studii o vnímání duševního vlastnictví*.

Metodika je podrobně vysvětlena v oddílu 4.

2.2 HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Odhaduje se, že zákonně jednající odvětví výroby pneumatik každoročně přijde o 2,2 miliardy EUR kvůli výskytu padělaných pneumatik na trhu EU a odvětví výroby baterií každý rok přijde o 180 milionů EUR kvůli padělaným bateriím, což odpovídá v prvním případě 7,5 % a ve druhém 1,8 % prodeje jednotlivých odvětví.

Výsledný odhad prodejních ztrát způsobených paděláním v odvětví výroby pneumatik a baterií pro všechny členské státy je uveden v tabulce 1 v relativních i absolutních číslech.

⁵ NACE (*Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté Européenne*) je oficiální klasifikace hospodářské činnosti, kterou používá Eurostat, statistický úřad EU.

⁶ Jsou využity závěry *Studie o vnímání duševního vlastnictví*, kterou vydal úřad EUIPO v listopadu 2013, jako například tendence občanů EU záměrně nakupovat padělané zboží.

Tabulka 1. Prodejní ztráty způsobené paděláním pneumatik a baterií podle jednotlivých zemí (2010–2015)

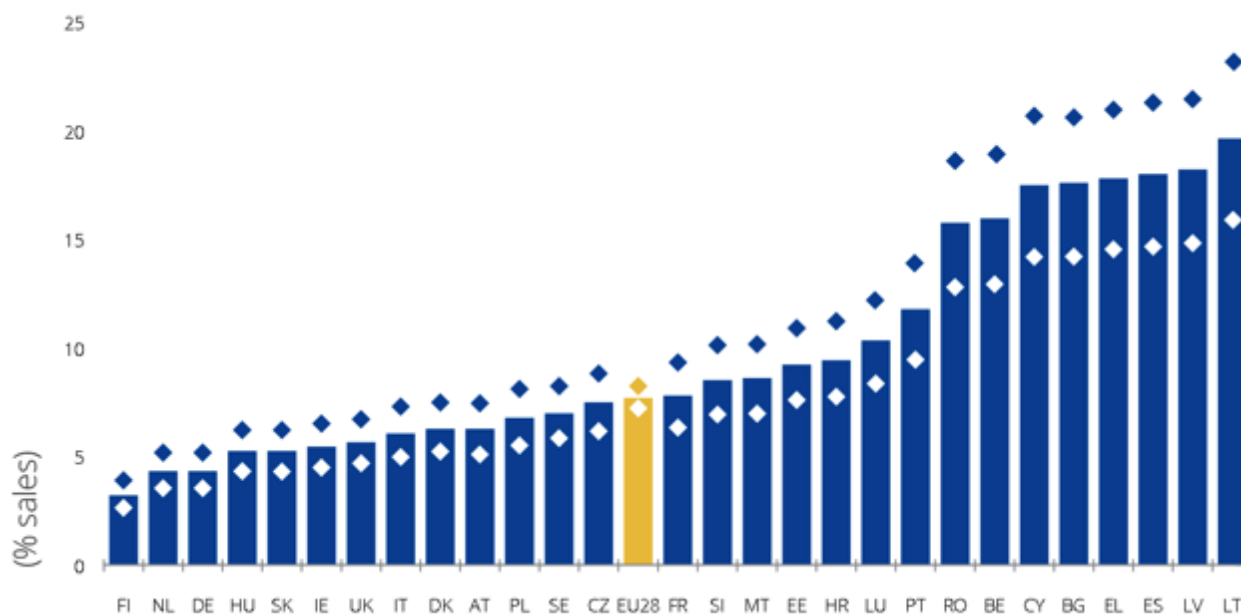
	PNEUMATIKY		BATERIE	
	Prodejní ztráty (%)	Prodejní ztráty (v milionech EUR)	Prodejní ztráty (%)	Prodejní ztráty (v milionech EUR)
RAKOUSKO	6,1	30	1,6	3
BELGIE	15,6	96	4,0	3
BULHARSKO	17,2	21	4,4	4
KYPR	17,1	7	4,4	1
ČESKÁ REPUBLIKA	7,3	106	1,9	3
NĚMECKO	4,2	261	1,1	31
DÁNSKO	6,1	13	1,6	1
ESTONSKO	9,0	4	2,3	není dostupné
ŘECKO	17,4	39	4,5	5
ŠPANĚLSKO	17,6	445	4,6	32
FINSKO	3,1	17	0,8	1
FRANCIE	7,6	411	2,0	27
CHORVATSKO	9,2	9	2,4	není dostupné
MAĎARSKO	5,1	16	1,3	7
IRSKO	5,3	11	1,4	1
ITÁLIE	5,9	256	1,5	18
LITVA	19,2	15	5,0	1
LUCEMBURSKO	10,1	2	2,6	není dostupné
LOTYŠSKO	17,8	11	4,6	1
MALTA	8,4	1	2,2	0
NIZOZEMSKO	4,2	12	1,1	3
POLSKO	6,6	74	1,7	6
PORTUGALSKO	11,5	41	3,0	3
RUMUNSKO	15,4	76	4,0	3
ŠVÉDSKO	6,8	45	1,8	10
SLOVINSKO	8,3	14	2,2	1
SLOVENSKO	5,1	14	1,3	1

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	5,5	201	1,4	13
EU-28	7,5	2 247	1,8	179

Pokud jde o padělané pneumatiky a baterie, v relativních číslech je nejméně postiženou zemí Finsko (3,1 % v případě pneumatik a v případě 0,8 % u baterií), zatímco nejvíce postižená je Litva (19,2 % v případě pneumatik a 5 % v případě baterií). V absolutních číslech je největší dopad ve Španělsku, kde se prodejní ztráty způsobené paděláním pneumatik a baterií odhadují na 477 milionů EUR, za ním následuje Francie (438 milionů EUR), Německo (292 milionů EUR), Itálie (274 milionů EUR) a Spojené království (214 milionů EUR). Prodejní ztráty pěti největších členských států EU v důsledku padělaní výrobků dosahují 1,7 miliardy EUR, což je 70 % celkových prodejních ztrát v EU.

Výsledné odhady relativních prodejních ztrát způsobených paděláním pneumatik a baterií podle jednotlivých zemí jsou uvedeny na obrázcích 1 a 2. Sloupec představuje dopad padělaní na tržby legitimního odvětví vyjádřený v procentu tržeb, zatímco kosočtverce představují 95 % interval spolehlivosti daného odhadu⁷.

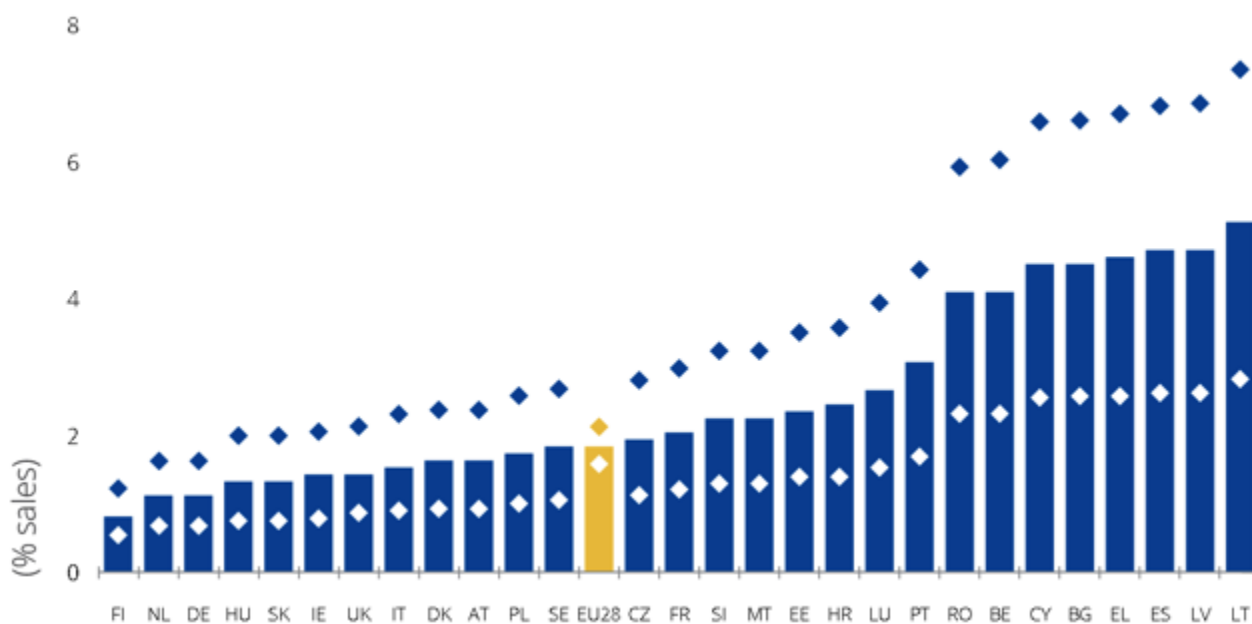
Obrázek 1. Prodejní ztráty způsobené paděláním pneumatik podle jednotlivých zemí (2010–2015)

⁷ 95 % interval spolehlivosti představuje statistický výpočet, který znamená, že existuje 95 % pravděpodobnost, že skutečná hodnota se nachází mezi dolní a horní hranicí daného intervalu. Například odhadované procento prodejních ztrát EU jako celku je 7,5 %, s 95 % pravděpodobností, že skutečná procentuální hodnota je někde mezi 7 a 8 %.

Obrázek 2. Prodejní ztráty způsobené paděláním baterií podle jednotlivých zemí (2010–2015)

Tyto prodejní ztráty znamenají přímou ztrátu 8 318 pracovních míst⁸.

Pokud zvážíme přímé i nepřímé účinky a přidáme sekundární účinky na další odvětví, **paděláním výrobků v těchto dvou odvětvích způsobuje hospodářství EU prodejní ztráty v hodnotě přibližně 4,8 miliard EUR, které následně vedou ke ztrátě 22 283 pracovních míst.**

⁸ Tato čísla nezohledňují účinky dovozu, neboť v takových případech dochází k souvisejícím dopadům na zaměstnanost mimo EU. Nezahrnují ani ztráty, které postihly výrobce v EU v důsledku paděláním výrobků na trzích mimo EU. Odhadované ztráty pracovních míst v EU tedy souvisejí se zbožím, které je vyrobeno a spotřebováno v EU.

Konečně za předpokladu, že nelegální výrobci nehlásí svou činnost a výsledný výnos příslušným orgánům, **Ize celkovou ztrátu veřejných příjmů (daně z příjmů domácností, příspěvky na sociální zabezpečení a daně z příjmů právnických osob) odhadnout zhruba na 340 milionů EUR.**

2.3 NEHOSPODÁŘSKÉ DOPADY PADĚLANÝCH PNEUMATIK A BATERIÍ

Tato zpráva se zaměřuje na hospodářské důsledky padělaných pneumatik a baterií. Existuje však řada dalších dopadů v oblastech, jako je bezpečnost a škoda na životním prostředí.

Padělané pneumatiky či baterie se často zdají být pravé, jelikož je velmi obtížné rozeznat originál od podvrhu kontrolou vnějšího vzhledu. Spotřebitelé si tedy mohou nechtěně koupit výrobky, které jsou nestandardní či nebezpečné, neboť testovací a kvalitativní procesy se u padělaných výrobků často neprovádějí, což znamená riziko pro řidiče i další účastníky provozu.

Studie o podmínkách nehodovosti spojených s používáním pneumatik⁹ prokázala, že hloubka běhounu 1,6 mm nebo větší snižuje pravděpodobnost nehody související s přilnavostí pneumatik na mokrých či zasněžených silnicích o 84 % a pravděpodobnost nehody související s prasklou pneumatikou je o 86 % nižší ve srovnání s pneumatikami, jejichž hloubka běhounu je menší než 1,6 mm. Testy provedené v daném odvětví ukázaly, že padělané pneumatiky s hloubkou běhounu 1,4 mm a pneumatiky s obnoveným drážkováním (upravené, aby vypadaly jako nové, ačkoli se ve skutečnosti jedná o staré pneumatiky, u kterých je původní běhoun již malý nebo žádný) představují pro uživatele jednoznačné bezpečnostní riziko.

Výrobci autobaterií musí dodržovat přísné požadavky, aby splnili očekávání spotřebitelů ohledně výkonu a bezpečnosti. Výrobky jsou navrhovány tak, aby zamezily úniku elektrolytu (který je potenciálně škodlivý nejen pro obvody v zařízení, ale i pro tělesné tkáně). Jednorázový otvor včleněný do těsnění baterie navíc uvolní vnitřní tlak v baterii, pokud je s ní špatně zacházeno, aby zabránil explozi. Tyto bezpečnostní prvky někdy u padělaných baterií chybí a ohrožují tak uživatele.

Kromě aspektu bezpečnosti uživatele mohou padělané pneumatiky a baterie rovněž poškodit životní prostředí, jelikož materiály použité k výrobě padělaných částí nemusí splňovat bezpečnostní normy a ne vždy vyhovují normám ochrany životního prostředí a akčnímu plánu EU pro oběhové hospodářství¹⁰, který zahrnuje opatření týkající se oblastí od výroby po nakládání s odpady, včetně recyklace a opětovného využití.

⁹ CHOI, E-H., *Tire-Related Factors in the Pre-Crash Phase* (Faktory v přednárazové fázi související s pneumatikami) (zpráva č. DOT HS 811 617), National Highway Traffic Safety Administration (Národní úřad pro bezpečnost silničního provozu), Washington DC, 2012.

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/towards-circular-economy_cs

Pneumatiky jsou příkladem výrobku, u kterého oběhové hospodářství začíná ve fázi návrhu, posunuje se do fáze používání a shromažďování použitých výrobků a pokračuje k opětovnému využití a recyklaci. Evropské sdružení ETRMA (European Tyre and Rubber Manufacturer Association) podává zprávu¹¹ o 96 % míře úpravy pneumatik (např. opětovné využití materiálů nebo jiné druhy recyklace).

Mnohé součásti baterií lze rovněž recyklovat, a zabránit tak uvolnění nebezpečných látek do životního prostředí a poskytnout hodnotné materiály. Směrnice 2006/66/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 6. září 2006 o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech (směrnice o bateriích)¹² zakazuje uvádět na trh baterie obsahující nebezpečné látky a stanovuje cíle pro shromažďování a recyklaci, přičemž odpovědnost za nakládání s odpadními bateriemi ukládá výrobcům. Není známo, do jaké míry výrobci padělaných baterií tato nařízení dodržují.

Přestože vyčíslení neekonomických dopadů uvedených v tomto dílčím oddílu nespadá do oblasti působnosti této zprávy, nepochybně mají velký společenský význam a je nutno je mít na paměti při analyzování problematiky padělání pneumatik a baterií.

---

¹¹ <http://www.etrma.org/uploads/Modules/Documentsmanager/elt-report-v9a---final.pdf>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006L0066-20131230&rid=1>, Úř. věst. L 266, 26.9.2006, s. 1.

HOSPODÁŘSKÉ NÁKLADY SPOJENÉ S PORUŠOVÁNÍM PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ V ODVĚTVÍ VÝROBY PNEUMATIK A BATERÍÍ

únor 2018

© Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví
(EUIPO), 2018

Reprodukce je povolena pod podmínkou uvedení
zdroje.

Avenida de Europa 4,
E03008 Alicante – Španělsko

www.euiipo.europa.eu